

בית המשפט העליון

רע"פ 31/24

לפני: כבוד השופט ח' כבוב

המבקשים: 1. פלוני
2. פלוני

נגד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. פלוני
3. פלונית
4. חברה פלונית
5. חברה פלונית

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בעבא"פ 7711-08-23 (כבוד השופטת א' פינק) שניתן ביום 24.12.2023; בקשה לעיכוב ביצוע

תאריך הישיבה: ח' בשבט התשפ"ד (18.01.2024)

בשם המבקשים: עו"ד רון דרור; עו"ד שלומי כהן; עו"ד קרין ויינשטיין

בשם משיבה 1: עו"ד יורם הירשברג

בשם משיב 2: עו"ד אסף קליין

בשם משיבה 3: עו"ד אורי סטנסקו

בשם משיבות 4-5: עו"ד עדי פרמדר; עו"ד אוריאל רוזנברג

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור לפי סעיף 70ד(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט) על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (עבא"פ 7711-08-23) (כבוד השופטת א' פינק) שניתן ביום 24.12.2023. בגדרו של פסק הדין התקבל ערעור משיבה 1 (להלן: המדינה) על החלטת בית משפט השלום

בראשון לציון (בש"ע 61655-07-23, בש"ע 61656-07-23, בש"ע 61647-07-23, בש"ע 61676-07-23) (כבוד השופטת ר' הירש) שניתנה ביום 26.07.2023, כך שהוסר צו איסור הפרסום שהטיל בית משפט השלום על שמם של המבקשים, נושאי משרה במשיבה 5 (להלן: החברה), החשודים יחד עם החברה ומשיבים 2-3 (להלן בהתאמה: פלוני ו- פלונית) בכיצוע עבירות מס שונות.

הרקע

2. המבקשים עבדו כשכירים בחברה, כאשר מבקש 2 אף שימש כמנכ"ל וכבעל שליטה בה. במסגרת קשרי עבודה אלו, העניקה החברה למבקשים אופציות במשיבה 4, חברת החזקות המחזיקה במניות החברה (להלן: חברת החזקות). עוד מצוין בבקשה, כי בשנים האחרונות מבקש 1 שימש בתפקידים ניהוליים בכירים בתעשיית ההיי-טק, שירותי הענן ו-Cyber Security. כמו כן, לגבי מבקש 2 נטען, כי נשא במשרות בכירות בחברות טכנולוגיה גדולות ולאחרונה החל להשקיע את מירב מרצו והונו במיזם חדשני.

3. פלוני נמנה על מייסדי החברה והוא מחזיק גם ב-50% ממניות חברת החזקות. פלונית היא גרושתו של פלוני והיא מחזיקה במניות החברה כחלק מהסכם הגירושין בין השניים. יצוין, כי לשניים שני ילדים, בהם בת אחת, קטינה (להלן: הקטינה). החברה עוסקת בתחום ההיי-טק, ובפרט בפיתוח תוכנה לניהול רישיונות ויישומים וכן בביצוע אופטימיזציה של שירותי ענן.

4. עיקר החשדות הם כי פלוני רכש מהמבקשים את המניות שהומרו מאופציות בחברת החזקות, וזאת קודם למועד ההבשלה הקבוע בסעיף 102 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] – לפיו אלו מבשילות בתום שנתיים מיום מימוש האופציות. על פי החשד, הדבר נעשה תוך הסתרת מועד העסקאות האמיתי באמצעות הצגת הסכמים כוזבים לרשויות המס. כמו כן, חשדות בגין עבירות מס נוספות מיוחסות גם לחברה ולפלונית. יובהר כבר עתה, כי חברת החזקות אינה חשודה בפרשה.

5. אגב דיונים בבקשות המשטרה להטיל מגבלות על החשודים, עתרו אלה לבית המשפט כי יאסור על פרסום שמם, זאת מתוקף סמכותו לפי סעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט. לבקשות אלו צורפה גם חברת החזקות עקב קשרי הבעלות בינה לבין החברה, ועל אף שהיא, כאמור, אינה חשודה בפלילים.

6. ביום 26.07.2023 קיים בית משפט השלום בראשון לציון דיון בבקשות. כעולה מפרוטוקול הדיון, בא כוחו של מבקש 1 הצביע על חשש שמא פרסום שמו של מרשו ושל החשודים האחרים יסב להם נזק כלכלי חמור, שכן נטען כי "השקעות בהייטק זה

להיות או לחדול". בא כוחו של פלוני הצטרף אף הוא לטענה זו, והוסיף והצביע על כך שנוכח מצבה המיוחד של הקטינה, עלול להיגרם לה נזק חמור לו יפורסם שמם של הוריה, תוך שביקש הוא לשמור את טענותיו בעניין, "ככל שיהיה צורך". בא כוחו של פלוני אף עתר לכך שייאסר שמן של החברות בפרסום.

7. בו ביום ניתן צו האוסר את פרסום שמם של כלל החשודים בפרשה, כמו גם את פרסום שמה של חברת ההחזקות. במסגרת החלטת בית משפט השלום הודגש, כי "מדובר בעבירות בתחום הכלכלי" 'גרידא' וכי "החקירה ככל הנראה עדיין בראשיתה". לצד זאת, נפסק כי אין כל חשש שמא היעדרות לבקשה תפגע בהליכי החקירה. בית המשפט הוסיף וקבע כי "הנזק שייגרם לחשודים במקרה זה הנו נזק חמור", כדרישת סעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט והפסיקה שנפסקה על בסיסו. יחד עם זאת, הובהר כי החלטה זו נוגעת רק לשלב החקירה וכי "אין מניעה לפרסם את הפרשה בכללותה, לדבות תחום העיסוק הכללי של החברות והיותם של החשודים בכירים באותן חברות, ובלבד שלא יהיו פרטים מזהים של החברות או של החשודים".

8. על החלטת בית משפט השלום בראשון לציון הגישה המדינה, ביום 03.08.2023, ערעור לפי סעיף 70ד(א)(1) לחוק בתי המשפט, לפני בית משפט קמא.

9. בתמצית, המדינה טענה כי שגה בית משפט השלום עת שבחר להעדיף את עניינם של המעורבים בפרשה על פני עקרון פומביות הדיון. בתוך כך נטען, כי לא עלה בידי החשודים להצביע על כך שהפרסום עלול לגרום להם נזק חמור, בראי אמות המידה שנקבעו בפסיקה לשם כך; שהרי, הנזקים הכלכליים העלולים להיגרם להם, כך נטען, הם נזקים טבעיים הטפלים לחקירה המתנהלת בעניינם. כן נטען, כי בידי המדינה ראיות משמעותיות לחובת החשודים וכי דווקא בעבירות פיסקליות ישנה חשיבות יתרה לפומביות הדיון.

10. כלל המעורבים עתרו לדחיית הערעור. בתוך כך, סמכו הם ידם על קביעת בית משפט השלום לפיה פרסום שמם עלול לגרום להם נזק כלכלי חמור, המתבטא בהשפעה קשה על משלח ידם ועסקיהם. לצד זאת, פלוני ופלונית הדגישו בתגובתם את מצבה הנפשי המורכב של הקטינה ולתמיכה בכך, הוגשה חוות דעת רפואית בעניינה, זאת לעיני בית המשפט והמדינה בלבד (להלן: חוות הדעת הפסיכיאטרית).

11. בפתח הדיון שקיים בית משפט קמא בערעור ביום 13.09.2023, הודיעה באת כוח המדינה כי נוכח האמור בחוות הדעת הפסיכיאטרית המדינה מבקשת להותיר את שאלת פרסום שמם של פלוני ופלונית לשיקול דעתו של בית המשפט, וכך גם בעניינה של חברת ההחזקות, מאחר שהיא אינה חשודה בפרשה. לצד זאת, המדינה עמדה על

ערעורה בכל הנוגע לחברה ולמבקשים. בטיעוניה, המדינה העלתה את החשש שמא משמעותה של קביעת בית משפט השלום היא, הלכה למעשה, היפוך ברירת המחדל הקבועה בסעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט, ככל שהדבר נוגע לעבירות כלכליות. במסגרת זו, עמדה באת כוח המדינה על הצורך באזהרת הרבים בחשדות המיוחסות לחשודים בפרשה זו.

12. בא כוחו של מבקש 1 שב וחזר על החשש מפגיעה כלכלית במבקשים, תוך שהזהיר כי הותרת פרסום שמם של המבקשים, תוך איסור על פרסום שמם של פלוני ופלונית – יטיל על שכמם את מלוא 'עול הפרסום'.

13. להשלמת התמונה יצוין, כי הצדדים נחלקו בשאלה אם ערעורה של המדינה הוגש במועד. אולם, טענה זו נדחתה על ידי בית משפט קמא, ומאחר שלא שבו המבקשים על טענה זו לפני, לא מצאתי מקום להרחיב בה.

14. ביום 24.12.2023 ניתן פסק דינו של בית משפט קמא.

15. בהתייחס לעניינם של פלוני ופלונית, נקבע כי אלו הניחו תשתית ראייתית להוכחת נזק חמור, בהתבסס על חוות הדעת הפסיכיאטרית, שכן נקבע כי הפרסום "עלול להוביל לסיכון ממשי לקטינה". אשר על כן, על אף החשדות לביצוע עבירות חמורות, למרות האינטרס הברור של גורמים שונים ושל הציבור כולו לקבל מידע על אודות החשדות לגבי גורמים עסקיים ואנשי עסקים, כדוגמת פלוני ופלונית – נקבע כי יש לדחות את הערעור בנוגע אליהם; זאת, הן בשים לב לעובדה שהמדינה הותירה את ההכרעה בעניינם לשיקול דעתו של בית המשפט, והן, כאמור, בראי חוות הדעת הפסיכיאטרית.

16. אשר למבקשים נקבע, כי אלו לא עמדו בנטל להוכיח את החשש מגרימתו של נזק חמור, שכן הם הצביעו על נזק כלכלי גרידא הנלווה, באופן טבעי, להליך החקירה המתנהל נגדם; זאת נקבע, תוך שהוטעם כי "מטבען של חקירות בעבירות כלכליות שהן יכולות לגרום נזק כלכלי לחשודים, שלפי החשד ביצעו עבירות אגב עיסוקם". בית משפט קמא אף התייחס לחשש לפיו יש בפרסום החלקי כדי להטיל על המבקשים את מלוא עולו של הפרסום. נקבע, כי אומנם, "בכל פרסום חלקי יש הטיה מסוימת", אך הובהר כי בסופו של דבר החלטה על איסור פרסום שמו של חשוד או נאשם היא החלטה אינדיבידואלית, המבוססת על נסיבותיו של כל חשוד או נאשם. לצד זאת, הודגש כי על אף שפלוני הוא "החשוד המרכזי בפרשייה" הרי "ש[חלקם של המבקשים – ח' כ'] אינו מצומצם, ולפי החשד, גם הם היו מעורבים בהימנעות מתשלום מסים".

17. לצד האמור, נקבע כי יש מקום להורות על השבת עניינה של החברה לבית משפט השלום, זאת מפאת העובדה שלא זומנה לדיון שהתקיים בפניו. אשר לחברת ההחזקות, נקבע כי מאחר שזו אינה חשודה בפלילים, הרי שסעיף 70(א1)(1) לחוק בתי המשפט, הנוגע רק לחשודים או נאשמים, כלל אינו חל בעניינה. יחד עם זאת, מאחר שהמדינה לא עמדה על הערעור בעניינה, בית משפט קמא הורה על מחיקתו.

18. לסיכום האמור: הערעור בעניינם של פלוני, פלונית וחברת ההחזקות – נמחק; עניינה של החברה – הושב לדיון בבית משפט השלום; והערעור בעניינם של המבקשים – התקבל. בתוך כך, בית משפט קמא הורה על עיכוב ביצוע פסק דינו עד ליום 27.12.2023, זאת על מנת לאפשר למבקשים להגיש בקשת רשות ערעור ולבית משפט השלום לקיים דיון בעניינה של החברה.

בקשת רשות הערעור והתשובות לה

19. על פסק דינו של בית משפט קמא הגישו המבקשים את הבקשה שלפני ביום 01.01.2024, ועמה בקשה לעיכוב ביצוע. בו ביום, הוריתי על עיכוב ביצוע פסק הדין עד למתן החלטה אחרת.

20. בתמצית, המבקשים טענו כי הבקשה מעוררת מספר שאלות עקרוניות, החורגות מעניינם הפרטני, אשר מצדיקות היעדרות לה. ראשית, נטען כי משמעות פסק הדין, לפיו שמו של החשוד המרכזי בפרשה ייאסר בפרסום וכך גם שמה של החברה ושל פלונית – היא הטלת כל נזקי הפרסום על שכם המבקשים, תוך הטעיית הציבור ופגיעה בשוויון. על כך הוסיפו וטענו המבקשים כי תוצאת פסק הדין "סותרת את עצמה" שכן נוכח העובדה שהפרשה כולה מותרת בפרסום, כמו גם שמם של המבקשים, הרי שחיפוש מהיר במרשתת מאפשר לגלות את שמם של פלוני, פלונית והחברה. שנית, נטען כי יש מקום לערוך דיון משפטי מעמיק בנוק הכלכלי שעלול להיגרם לחשודים העוסקים בתחום ההיי-טק, הפועלים בשוק הבינלאומי, שכן לטענתם "אין דינו של עובד עירייה בכיר שלא מושעה מעבודתו, ליזם היי-טק שמנסה לגייס הון מקרנות הון סיכון, או מחפש עבודה בתאגידים בין לאומיים". שלישית, נטען כי שגה בית משפט קמא עת שפטר עצמו מלבחון את העניין הציבורי שבפרסום שמם של המבקשים, מקום בו קבע כי הם לא הצביעו על כך שעלול להיגרם להם נזק חמור. רביעית, המבקשים טענו כי הגשת חוות הדעת הפסיכיאטרית לעיני בית המשפט והמדינה בלבד פגעה בזכויותיהם של המבקשים ולא אפשרה להם להתמודד עם האמור בה.

21. המדינה טענה כי דין הבקשה להידחות, מקום בו היא אינה מגלה כל עילה למתן רשות ערעור 'בגלגול שלישי'. לגופם של דברים, נטען כי אין מקום להבחנה שביצעו

המבקשים בין עניינם של עובדי היי-טק לבין כל אדם אחר והוסיפה וטענה כי דווקא משום שמדובר בחשדות לביצוע עבירות בתחום הכלכלי, ישנה חשיבות יתרה בפרסום. אשר לחשש 'מהטיה בפרסום', הטעימה המדינה כי חלקם של המבקשים בפרשה משמעותי וכי ממילא, הפרשה והחלטות בית המשפט שיתקבלו בעתיד – אינן אסורות בפרסום, כך שאין כל חשש כי ייוחס להם חלק משמעותי מדי מהחשדות. לא זו אף זו. המדינה הדגישה כי החלטה בבקשה מכוח סעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט – היא החלטה אינדיבידואלית, המבוססת על הוכחת נזק חמור אינדיבידואלי. עוד סברה המדינה כי בדין לא אפשר בית משפט קמא עיון בחוות הדעת הפסיכיאטרית, מאחר שזו חוסה תחת חיסיון וממילא עיון בה לא היה צפוי לקדם את עניינם של המבקשים.

22. פלוני תמך בקבלת הבקשה. יחד עם זאת, הוא הסתייג מטענות המבקשים לפיהן הוא החשוד המרכזי בפרשה. עוד הוסיף וטען פלוני כי חוות הדעת הפסיכיאטרית חוסה תחת חיסיון וכי עיון בה לא היה מסייע למבקשים להוכיח את שדרוש הוכחה, דהיינו כי פרסום שמם עלול לגרום להם נזק חמור. בדומה, פלונית תמכה אף היא בקבלת הבקשה, אך הוסיפה ועמדה גם היא על כך שלא עומדת למבקשים זכות עיון בחוות הדעת הפסיכיאטרית.

23. גם החברות תמכו בקבלת הבקשה. לצד זאת, הן הדגישו את החשש שהסרת צו איסור פרסום שמם של המבקשים יסכל את איסור פרסום שמם של פלוני, פלונית וחברת ההחזקות, כמו גם את תוצאות ההליך שמתנהל בבית משפט השלום בעניינה של החברה (בא"פ 5012-01-24). עוד טענו החברות כי שגה בית משפט קמא עת שלא ערך דיון באינטרס הציבורי, המצומצם לדעתן, הכרוך בפרסום הפרשה בכללותה.

24. ביום 18.01.2024 התקיים לפניי דיון בבקשה.

25. במסגרת זו, באת כוח המבקשים שבה וחזרה על הטענה לפיה הנזק שעלול להיגרם מפרסום שמם, בשים לב לתחום עיסוקם, הוא חמור מהנזק שעלול להיגרם למי שעיסוקו בתחום אחרים. עוד נטען, כי איזונו של נזק זה אל מול האינטרס הציבורי שבפרסום הפרשה, מטה את הכף לעבר הוצאת צו איסור פרסום.

26. במהלך הדיון העליתי בפני בא כוח המדינה את הקושי המעשי הטמון בפסק הדין קמא, לפיו התרת פרסום שמם של המבקשים עלולה לסכל את ההגנה על עניינה של הקטינה. בא כוח המדינה סבר, מצדו, כי לא די בקושי זה כדי להצדיק את איסור הפרסום, וטען כי ממילא אין המבקשים יכולים להישמע בטענה זו. בא כוח המדינה הוסיף והעיר כי דווקא בתחום ההיי-טק ישנו אינטרס ציבורי מיוחד בגילוי חשדות בנוגע לביצוען של עבירות כלכליות.

המסגרת הנורמטיבית בתמצית

27. על הכללים החלים בכל הנוגע לאיסור פרסום שמם של נאשמים וחשודים עמדתי בהרחבה, אך לאחרונה, בבש"פ 243/24 פלוני נ' מדינת ישראל (30.01.2024) (להלן: עניין פלוני). כפי שציינתי שם, על סוגיה זו חולש סעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט, שלשונו כדלהלן:

איסור פרסומים (1) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום; הורה בית המשפט על איסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת;

28. הוראה זו היא אך חריג, מצומצם, לעקרון החוקתי בדבר פומביות הדיון, הקבוע בסעיף 3 לחוק-יסוד: השפיטה ובסעיף 68 לחוק בתי המשפט. כפי שציינתי שם, מעקרון זה נגזר גם הכלל לפיו תוכנם של דיונים משפטיים, לרבות שמם של נאשמים וחשודים יפורסמו לכל (עניין פלוני, בפסקאות 29-30).

29. על חשיבותו של עקרון זה לתקינתו של ההליך המשפטי, לחופש הביטוי והעיתונות ולחזוק האמון במערכת המשפט – דומה כי אין כל צורך להרחיב (ראו למשל: עניין פלוני, בפסקאות 30-31; בש"פ 5759/04 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(6) 658, 662 (2004) (להלן: עניין תורג'מן)).

30. בתוך כך, בפסיקתנו הודגש, לא אחת, כי אחת מתכליותיו החשובות של עקרון פומביות הדיון היא להתריע בפני הציבור על מסוכנות הנשקפת מנאשמים ומחשודים מסוימים (ראו למשל: בש"פ 2484/05 פרי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (18.07.2005)). בעניין פלוני הערתי זה מכבר כי כאשר מדובר בחברה העוסקת בתחומים כלכליים או פיננסיים "המבוססים על אמון אישי – פשיטא כי בעלי עניין בה, כמו למשל משקיעים, מעוניינים להתוודע לחשדות ואישומים חמורים נגד נושאי משרה בכירים בה", ועל כן, ישנה חשיבות יתרה לפומביות הדיון (עניין פלוני, בפסקה 63; ראו גם: רע"פ 4898/17 פלוני נ' אגף המכס והמע"מ חקירות ירושלים (02.07.2017), שם ציין בית המשפט כי האינטרס הציבורי מצדיק את פרסום שמו של המבקש, אשר נחשד בביצוע עבירות מס באמצעות

חברה שבבעלותו, זאת על מנת "נשציבור לקוחותיהם הפוטנציאליים של המבקש והחברה, כמו גם גורמים בנקאיים, יהיו מודעים לחשדות נגדה" (שם, בפסקה 14); ראו והשוו: בש"פ 5153/04 פלוני נ' ידיעות אחרונות בע"מ, פ"ד נח(6) 933, 938, 940 (2004) (להלן: עניין ידיעות אחרונות)). כן עמדתי על כך שפומביות המידע והחשדות על אודות נושאי משרה בחברות, חיונית גם לשם הבטחת תקינות פעילותו של המשק הישראלי (ראו, באופן כללי: עניין פלוני, בפסקאות 56-64).

31. הכללים המנחים לבחינתה של בקשת איסור פרסום מכוח סעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט הותוו בעניין תורג'מן (להרחבה ראו: עניין פלוני, בפסקאות 35-43). כעולה מלשון סעיף זה, על המבקש להוכיח, תחילה – כי פרסום שמו עלול להסב לו נזק חמור. המדובר, אם כן, בנזק יוצא דופן – שאינו בגדר הנזקים הטפלים, באופן טבעי, לניהול חקירה או כתב אישום נגד אדם (עניין פלוני, בפסקה 36, והאסמכתאות שם). בפסיקה הובהר, לא אחת, כי נזקים כלכליים או נזקים הנוגעים לעיסוקו ועסקיו של החשוד, אף אם זה נושא במשרה בעלת "ייחוד" מסוים – אינם עולים ברגיל כדי נזק חמור (עניין פלוני, בפסקה 37, על האסמכתאות והדוגמאות המובאות שם; רע"פ 7276/13 פינטו נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (12.11.2023); בש"פ 5257/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (11.09.2022) (להלן: בש"פ 5257/22)). לצד זאת, נפסק בעבר כי מטבען של חקירות בעבירות מס כי הן עלולות לגרום לנזקים לעסקים או לאנשי עסקים הנחשדים בהן, אך כי אין המדובר בנזק חמור, לעניין סעיף 70(ה1)(1) (בש"פ 1071/10 משה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (25.02.2010) (להלן: עניין משה)).

32. כפי שהבהרתי בעניין פלוני – אם ורק אם הוכיח המבקש כי הפרסום עלול לגרום לו נזק חמור, על בית המשפט להמשיך במלאכתו ולבחון אם ישנו קשר סיבתי בין הפרסום ובין נזק זה, וכך אם יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום (שם, בפסקה 38; עניין תורג'מן, בעמוד 668; עניין משה, בפסקה 11).

33. יוער, כבר עתה, כי המבקשים הפנו, בהקשר זה, לפסק דינו של בית משפט זה בעניין חברה פלונית בע"מ, אשר לטענתם, תומך בגישתם לפיה יש לבחון את מידת העניין הציבורי שבפרסום ולאזנו אל מול נזק שעלול להיגרם למבקש, אף אם נזק זה אינו עולה כדי נזק חמור – וזו לשון הדברים במקור:

"שני התנאים המנויים בסעיף 70(ה1)(1) קשורים זה ובה זה ומקיימים ביניהם יחסי גומלין: ככל שהעניין הציבורי שבפרסום רב יותר, כך יידרש המבקש-החשוד להוכיח כי הנזק החמור שעלול להיגרם לו – הן מבחינת ההסתברות להתרחשותו הן מבחינת מידתו – הוא רב יותר; וככל שהוכח כי ההסתברות לקרותו של "נזק חמור" ומידתו של נזק זה גבוהים יותר, כך יידרש עניין ציבורי רב יותר כדי

שלא לאסור את הפרסום" (ע"פ פ 8225/12 חברה פלונית בע"מ נ' פלוני, פסקה 12 (24.02.2013) (להלן: עניין חברה פלונית בע"מ) (ההדגשות הוספו – ח' כ')).

34. קריאה זהירה של דברי בית המשפט מצביעה, אם כן, על כך שבין הנזק החמור שעלול להיגרם למבקש ובין האינטרס הציבורי שבפרסום מתקיים יחס של מקבילית כוחות. דהיינו, ככל שהנזק חמור יותר כך הוא עשוי להצדיק איסור פרסום שהעניין הציבורי בו גבוה יותר. דומה, כי על כך אין כל חולק וגישה זו מעוגנת היטב בלשון סעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט, המצווה אותנו לבחון אם יש להעדיף את "מניעת הנזק על פני הענין הציבורי שבפרסום". יחד עם זאת, מפסק הדין בעניין חברה פלונית בע"מ עולה, באופן ברור – כי התנאי בדבר נזק חמור הוא תנאי מקדים ונפרד לנוסחת האיזון הקבועה בסעיף 70(ה1)(1), וכי בית המשפט יידרש לנוסחה זו, אם ורק אם הוכח נזק חמור. קביעה זו, כאמור, מעוגנת היטב גם בהלכה הפסוקה שיצאה תחת בית משפט זה (ראו: פסקה 32 שלעיל).

35. כן אציין, בחורג מעניינו אנו – אך למען שלמות התמונה כולה: כי על פי שפסק בית משפט זה, לא אחת, כאשר עסקינן בחשוד, להבדיל מנאשם, נדרש בית המשפט לבחון את עוצמת הראיות העומדות לחובתו (ראו, באופן כללי: עניין פלוני; עניין תורג'מן, בעמוד 668). לצד כל האמור, נפסק גם, כי בשים לב לחוקתיות העקרון בדבר פומביות הדיון ולחשיבותו הרבה בשיטתנו, החריגים לו, ובפרט זה הקבוע בסעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט – יפורשו בצמצום (בש"פ 1262/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (27.02.2019)).

מן הכלל אל הפרט

36. הלכה היא עמנו כי רשות לערער 'בגלגול שלישי' תינתן אך ורק במקרים מצומצמים וחריגים המעוררים שאלה משפטית עקרונית או כאשר הדבר דרוש לשם מניעת עיוות דין. כפי שנפסק לא אחת, כוחם של דברים אלה יפה גם כשהדבר נוגע לבקשות רשות לערער, הנוגעות לצווי איסור פרסום (בש"פ 5257/22, בפסקה 7, והאסמכתאות שם).

37. כפי שיבואר להלן, נחה דעתי כי הבקשה שלפניי אינה עומדת באמות מידה אלה ודינה להידחות.

38. תחילה, כפי שהבהרתי כבר לעיל, דינה של טענת המבקשים לפיה היה על בית המשפט לבחון את העניין הציבורי שבפרסום – להידחות. כפי שעולה מלשון סעיף

70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט ומההלכה הברורה שיצאה תחת ידו של בית משפט זה, תנאי מקדמי ובסיסי לשם כך הוא הוכחתו של נזק חמור, אשר לא הוכח בעניינם.

39. למעלה מן הצורך אעיר, כי אף לא מצאתי, כטענת המבקשים, שהעניין הציבורי בפרשה מצומצם. הלוא, כאמור לעיל, דווקא משום טענת המבקשים לפיה לבאים עימם בעסקים יש עניין בחשדות נגדם – סבורני כי ישנו עניין ציבורי מוגבר בפרסום, לא כל שכן כאשר מדובר בחשד לביצוע עבירות כלכליות אגב עיסוקם. כמו כן, כפי שהבהרתי בעניין פלוני – פומביות הדיון, ובפרט פרסום שמם של נושאי משרה בכירים בתחום העסקי, חשובה לא רק לשם הגנה על מי שבא במגע עימם, אלא גם לשם הבטחת תקינות המסחר בשוק ולמניעת התדרדרותו ל'שוק לימונים' (ראו: עניין פלוני, בפסקאות 56-64, והאסמכתאות שם).

40. עוד מצאתי להדגיש כי אין מקום להפחית בחומרתן של החשדות בענייננו, שהלוא עבירות מס "גורמות נזק לתפקוד הכלכלי התקין של המשק, מקטינות את הכנסות הממשלה, ומכרסמות תחת הערכים החשובים של גביית מס אמת ונשיאה שוויונית בנטל" (ע"פ 5529/12 אוהב ציון נ' מדינת ישראל, פסקה 11 לחוות דעתו של השופט נ' הנדל (09.11.2014)); ואף אין בכך שמדובר בחשד לביצוע עבירות כלכליות כדי להצדיק את מתן צו איסור הפרסום, כפי שניתן אולי להבין מהחלטת בית משפט השלום.

41. לצד העניין הציבורי שבפרסום, אציין כי לא מצאתי כי למבקשים עלול להיגרם נזק חמור, החורג מגדרי הנזקים הנלווים באופן טבעי לחקירה פלילית. כפי שנקבע זה מכבר בפסיקה שהוזכרה לעיל, טבען של עבירות מס המבוצעות, על פי החשד, במסגרת עבודתו של החשוד – כי הן גורמות לנזקים כלכליים לעיסוקו ולעסקיו של החשוד. אף לא מצאתי כל סיבה להבחין בין עניינם של העוסקים בתחום ההיי-טק ובין ענייננו של כל אדם אחר. לעניין זה, אפנה לדברים שאמרתי, אך לאחרונה, בעניין פלוני:

"לא אחת, כעולה מהפסיקה שהוזכרה לעיל, פונים לבית המשפט נאשמים וחשודים בבקשה לאיסור פרסום שמם – כשבפיהם הטענה כי תפקידם, משרתם או פרסומם, הם כשלעצמם, מצדיקים היעדרות לבקשה (ראו: פסקה 37 שלעיל). טענה זו נדחתה פעם אחר פעם על ידי בית משפט זה, והיא נדחית גם בנסיבותיו של המערער בענייננו. שכן, ידעו כל אותם נאשמים וחשודים – "אנשים רמי מעלה אינם נמצאים מעל הדין, והאזרח הפשוט אינו נמצא מתחתיו" (בג"ץ 8949/22 שיינפלד נ' הכנסת, פסקה 40 לחוות דעתו של השופט א' שטיין (18.01.2023)). הכול שווים בפני החוק ובית משפט זה לא יתן לעניינם של אנשים 'רמי מעלה' עדיפות על פני ענייננו של כל אדם אחר" (שם, בפסקה 65).

42. אשר לטענות המבקשים בעניין חוות הדעת הפסיכיאטרית. מלבד העובדה, שאין בטענתם בהקשר זה כדי להצדיק, ממילא, מתן רשות ערעור 'בגלגול שלישי', דומה על פני הדברים כי במצב הדברים הנוכחי זו אכן חוסה תחת חיסיון. יתר על כן, כך או כך, לא היה בעיון בחוות הדעת הפסיכיאטרית כדי לקדם את עניינם של המבקשים; שהלוא, על מנת שבקשתם למתן צו איסור פרסום תקבל עליהם להוכיח כי עלול להיגרם להם נזק חמור, ולא לשלול את הנזק שעלול להיגרם לקטינה, בתם של פלוני ופלונית. עיון בחוות הדעת הפסיכיאטרית רלוונטי רק לעניין השני, שאינו מעניינם של המבקשים.

43. נותרה להכרעתי, אם כן, רק השלכתו המעשית של פסק הדין קמא. אודה ולא אכחד, העניין מעורר לבטים של ממש. שהלוא, בעידן הטכנולוגי בו אנו מצויים, תחקיר עיתונאי בסיסי ביותר עשוי, ככל הנראה, להוביל לאיתור שמם של פלוני, פלונית והחברה – מקום בו מותר לפרסם את הפרשה בכללותה, כמו גם את שמם של המבקשים. אכן, הדבר עלול, הלכה למעשה, לפגוע במטרה שלשמה הוציא בית משפט קמא את צו איסור הפרסום, דהיינו – לפגוע בהגנה על הקטינה, שלגביה הוכח כאמור, חשש מפני נזק חמור.

44. יחד עם זאת, וכפי שקבע בית משפט קמא – ההחלטה מכוח סעיף 70(ה1)(1) היא החלטה אינדיבידואלית, הנטועה בנסיבותיו של כל חשוד או נאשם. לא עלה בידי המבקשים להצביע על חשש מפני גרימת נזק חמור, בעוד שלגבי פלוני ופלונית אלה הם פני הדברים; משכך, על אף הקושי המעשי שבדבר – מן הדין מתחייבת התוצאה שאליה הגיע בית משפט קמא. לצד זאת, אוסיף ואדגיש כי לעמדתי יש טעם בטענת המדינה לפיה אין המבקשים רשאים להישמע בטענות הנוגעות לדאגה לענייניה של הקטינה. עוד אזכיר כי ממילא, אף לו הייתה נופלת שגגה גרידא בפסק הדין קמא, לא היה די בכך כדי להצדיק מתן רשות ערעור 'בגלגול שלישי'.

45. עוד אעיר כי בית משפט זה נדרש בעבר לחשש שמא התרת פרסום שמו של חשוד אחד תסכל צו איסור פרסום או איסור סטטוטורי על פרסום שמו של חשוד נוסף בפרשה. בעניינים אלה, נקבע זה מכבר, כי חשש זה אינו מצדיק הוצאת צו איסור על פרסום שמם של כלל החשודים (ראו: עניין ידיעות אחרונות, בעמוד 939; בש"פ 5055/14 בן דוד נ' מדינת ישראל, פסקה י"ד (20.07.2014)).

46. ויובהר: לבטיי בעניין לא נבעו מטענת המבקשים לפגיעה בשוויון או מחששם 'להטיה בפרסום'. כידוע, עקרון השוויון מחייבנו "להעניק יחס שווה לשווים ויחס שונה לשונים" (דנג"ץ 4191/97 רקנט נ' בית-הדין הארצי לעבודה, פ"ד נד(5) 330, 344 (2000)). הוכח לפני בית משפט קמא כי פרסום שמם של פלוני ופלונית עלול לגרום נזק חמור

לקטינה. דבר דומה לא הוכח בעניינם של המבקשים. אשר על כן, ישנו שוני רלוונטי בין עניינם של המבקשים ובין עניינם של פלוני ופלונית, שוני אשר, מן הדין מצדיק מתן יחס משפטי שונה.

47. למעלה מן הצורך, אעיר כי מקובלת עליי מסקנת בית משפט קמא לפיה נוכח העובדה שהפרשה בכללותה מותרת בפרסום, לרבות חלקו היחסי של כל חשוד בה, החשש האמור, שמא ייוחס למבקשים חלק גדול מדי בפרשה, מצטמצם עד מאוד, וזאת – בבחינת 'יראה הציבור וישפוט'.

הערה טרם סיום

48. כפי שציינתי בעבר, הקונפליקט שבין עולם הטכנולוגיה לבין עולם המשפט "הולך וגובר כל העת עם ההתקדמות הטכנולוגית העצומה, בעוד המחוקק מתקשה להדביק את הקצב ולהתאים את החקיקה להתפתחות המסחרת של הטכנולוגיה" (ת"פ (מחוזי תל אביב-יפו) 40206/05 מדינת ישראל נ' פילוסוף, פסקה 8 (05.02.2007)). דומה כי דברים אלו, שנכתבו לפני למעלה מחמש עשרה שנה, ודומה כי כוחם יפה גם היום, ואף ביתר שאת.

49. אכן, בית המשפט מחויב ליתן פתרון לסוגיה משפטית המונחת לפתחו, אף כשהכלים שמצויים באמתחתו מוגבלים ביותר (ראו למשל: אסתר חיות "גבולות המשפט" 185, 188 (אוהד גורדון עורך, 2017)). אין לו לבית המשפט את החירות למשוך ידו מעיסוק בשאלה הנדרשת הכרעה ואין לו אלא להחיל את הדין, אף כאשר החלתו מעוררת קשיים משמעותיים בעולם המעשה.

50. הקושי המעשי שהתעורר בעניינו מדגים פעם נוספת את ההתמודדות המורכבת והיומיומית של בתי המשפט – שעה שהם נדרשים להחיל הסדרים ארכאיים על עולם טכנולוגי-מתקדם (ראו גם: דנ"א 6407/01 ערוצי זהב ושות' נ' Tele Event Ltd., פ"ד נח(6) 23-22 (2004)). כך, בעידן המדיה והרשתות החברתיות, צו איסור פרסום שהוצא על ידי בית משפט, בהתאם לדין – עלול להפוך לאות מתה (עניין חברה פלונית בע"מ, בפסקאות 15-22), לא כל שכן במקרה המורכב שנדון לפניי, בו שמם של חלק מהמעורבים בפרשה מותר בפרסום. כשבאמתחתו של בית המשפט כלים מוגבלים ביותר להתמודד עם חשש זה, בית המשפט אינו מתיימר ואינו יכול לקבוע את הפתרון המעשי הראוי, אלא להחיל את התוצאה המשפטית שאותה הדין מחייב – וכך בעניין שלפנינו.

51. סבורני, אם כן, כי ראוי שהמחוקק יתן את דעתו לקשיים המעשיים שמעוררים הדינים החלים בענייננו, דהיינו – הדינים החלים על צווי איסור פרסום או הסרת

פרסומים, בעולם הטכנולוגי ובעידן הרשתות החברתיות; זאת, על מנת לאפשר לבית המשפט ליישם את התוצאה המעשית ההולמת ביותר, באופן המגשים באופן מיטבי את תכליות הדין.

סוף דבר

52. נוכח כל האמור, נחה דעתי כי דין בקשת רשות הערעור ועמה הבקשה לעיכוב ביצוע – להידחות.

53. יחד עם זאת, הצו הארעי שניתן בהחלטתי ביום 01.01.2024 יפקע רק ביום 07.02.2024, ועד אותו היום שמם של המבקשים יהא אסור בפרסום.

ניתנה היום, כ"א בשבט התשפ"ד (31.1.2024).

ש ו פ ט